Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

7.3.2022

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: E 13/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Maa- ja metsätalouden sekä maaseutualueiden valtiontukisääntöjen uudistaminen

Ympäristöministeriön asiantuntijalausunto

Erityisasiantuntija Johanna Helkimo

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja yhtyy valtioneuvoston kantaan seuraavin huomioin.

Ympäristöministeriö pitää erityisesti hyvänä, että valtiontukisääntöjen uudistaminen mahdollistaisi nykyistä paremmin valtiontukitoimenpiteet tiettyjen EU:n yhteisten strategioiden ja sitoumusten, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, osalta. Tämä mahdollistaisi aiempaa paremmin myös vihreän siirtymän tukemisen.

Maa- ja metsätaloussektorin valtiontukisääntöjä on tavanomaisesti uudistettu samanaikaisesti YMP:n uudistuksen kanssa. Ympäristöministeriö pitää hyvänä komission periaatetta, että mikäli toimenpide on mahdollista toteuttaa EU:n osarahoittamana tukena osana YMP:n (CAP) tukijärjestelmää, sen tulisi olla mahdollista myös täysin kansallisesti rahoitettuna valtiontukisääntöjen puitteissa.

Komission luonnoksessa esitetään ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaa laajennettavaksi kattamaan maatalouden alkutuotannon osalta tuen suojeltujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi ja korvaamiseksi sekä tuen Natura 2000-alueisiin liittyvien haittojen kompensoimiseksi. Tämä on hyvä asia ja tulisi selvittää tarkemmin mitä ehdotus mahdollistaisi.

Ympäristöministeriö pitää hyvänä, että sääntöihin koskien kannustavaa vaikutusta, jonka mukaan tuensaajan tulisi jättää hakemus ennen tukea koskevien töiden aloittamista, ehdotetaan tiettyjä tarkennuksia esimerkiksi tietämystä ja tiedonsiirtoa koskevien toimenpiteiden toimenpiteiden osalta maatalous- ja metsätalousalalla olisivat jatkossa vapautettuja kannustavan vaikutuksen vaatimuksesta silloin, kun tieto jaetaan määrittelemättömän joukon edunsaajien kanssa. Komission esityksessä esitetään rajattavan maatalouden alkutuotannon tietämykseen ja tiedonsiirtoon käytettävien toimenpiteiden enimmäismääriä 100 000 euroon tietämyksen siirtoon ja 25 000 euroa neuvontaan. Näiden enimmäisrajojen osalta tulisi selventää mitä tukitoimenpiteitä ja miltä ajalta näihin enimmäismääriin lasketaan ja ovatko ne tukiohjelmakohtaisia rajoja.

Maatalouden investointituen enimmäisintensiteetin tason osalta esitetään, että portaittaisesta mallista siirryttäisiin malliin, jossa suurella osalla toimenpiteistä enintään 65 prosenttia kustannuksista, mutta korkeampi enimmäisintensiteetti olisi edelleen mahdollinen ympäristö- ja ilmastoliitännäisille investoinneille sekä eläinten hyvinvointi-investoinneille. Ympäristöministeriö pitää esitystä luo mahdollisuuksia tukien suuntaamiseksi kestävämpään tuotantoon ja on linjassa monien strategioiden tavoitteiden kanssa.

Hiiliviljelytoimenpiteiden tukimahdollisuuksien laajentaminen ja enimmäistukitasojen korottaminen sekä mahdollisuus maksaa tukea tulosperusteisesti tuo myös mahdollisuuksia hiiliviljelyn lisäämiseen. Ympäristöministeriö pitää hyvänä ehdotusta, että metsien osalta olisi mahdollista maksaa luontoarvoista tapauksissa, joissa markkinat eivät tarjoa korvausta kyseisistä arvoista.